

Резюме

Кочкова А.В., Дей М.А. Критерии к кандидатам и правовое регулирование возникновения трудовых правоотношений с судьей: опыт Германии и Франции.

В статье проанализированы особенности возникновения правоотношений с судьями в соответствии с законодательством Германии и Франции и предложены модели, которые будут полезными для введения в украинской судебной и образовательной системах.

Ключевые слова: судьи, судебная система, трудовые права судей, возникновение правоотношений с судьей.

Summary

Kochkova A., Dei M. Criteria for candidates and legal regulation of the emergence of labor relations with a judge: the experience of Germany and France.

The author analyzes the peculiarities of legal relations with judges in accordance with Germany and France laws and proposes models that will be useful for introduction in Ukrainian judicial and educational systems.

Key words: judge, judicial system, labor rights of judges, emergence of legal relations with a judge.

УДК 242.9:502.3/7

Г.В. МУЛЯР, О.С. ХОВПУН, Г.П. ШУСТ

Галина Володимирівна Муляр, кандидат історичних наук, доцент Академії праці, соціальних відносин та туризму

Олексій Сергійович Ховпун, кандидат юридичних наук, завідувач кафедри Академії праці, соціальних відносин та туризму

Ганна Петрівна Шуст, викладач Київського професійно-педагогічного коледжу ім. А. Макаренка

ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ЯК ПІДСТАВА ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ПОРІВНЯННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА СУСІДНІХ ДЕРЖАВ

Земельна реформа, що ніяк не може завершитися, мораторій на продаж земель, постійні оптимізації в системі органів управління України створюють сприятливі умови для порушення норм законодавства в сфері використання земельних ресурсів, що негативно позначається як на економічній ситуації держави, так і на екології.

Безспірно, земля відіграє неабияку роль, оскільки є основою життєдіяльності людини, джерелом задоволення першочергових її потреб, матеріально-просторовою базою існування держави, яка визначає суверенітет та межі реалізації влади. Водночас земля є невід'ємною складовою навколишнього природного середовища, сполучним елементом, без якого не можуть існувати інші природні ресурси та об'єкти. І хоча земля, як елемент навколишнього середовища, має необмежену дію в часі, проте вона здатна втрачати свої якісні властивості, які цінуються, мабуть, більше, ніж її кількість (площа). Саме тому держави приділяють велику увагу охороні земельних ресурсів, якими вони володіють у межах своїх територій.

Кожна держава, формуючи власну земельну політику, самостійно визначає своє ставлення до земельних ресурсів, межі та види юридичної відповідальності й порядок притягнення до неї. Усі країни є унікальними у своєму державотворенні; вивчення їхнього досвіду може бути дуже корисним, оскільки дає змогу поглянути на власні процеси крізь призму практичних результатів, запозичити вдалі ідеї і уникнути помилок.

Конституція України проголосила землі національним багатством, що перебуває під особливою охороною з боку держави¹. Проте цього недостатньо, необхідною умовою є дієвий механізм реалізації даної норми в житті.

Юридична відповідальність та охорона земель були об'єктом дослідження таких провідних вчених в галузі земельного та адміністративного права, теорії управління: В.Б. Авер'янова, В.І. Андрейцева, О.М. Бандурки, Ю.П. Битяка, А.Т. Комзюка, А.М. Мірошниченка, О.С. Мірошниченко, Ю.С. Шемшученка та інших. Проте питанню міжнародного досвіду у сфері притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері використання земельних відносин майже не приділялося.

Мета статті: на основі аналізу законодавства розглянути спільне та відмінне в характеристиці складових правопорушення як фактичної підстави притягнення до адміністративної відповідальності в Україні та за кордоном для подальшого вдосконалення охорони земельних ресурсів.

Конституції багатьох країн містять норми, які визначають правовий статус земель: одні, як і Конституція України, проголошують їх національним багатством (Естонія, Узбекистан), інші наголошують, що земля є основою життя та діяльності народу (Киргизстан, Росія), а є конституції, які згадують землі лише в контексті об'єкта власності, визначаючи, кому вони можуть належати (Білорусь, Казахстан, Литва, Польща, Німеччина та інші). Закріплюючи в конституції відповідний статус за землями, держави закладають основи їх використання, які детальніше розкриваються вже у спеціальних законодавчих актах. Встановивши правила використання земельних ресурсів, держава залишає за собою право притягувати до відповідальності всіх, хто ці правила порушує; тобто обов'язок понести відповідальність настає лише тоді, коли було вчинене правопорушення. Юридична відповідальність є одним із дієвих методів охорони будь-чого, тому адміністративна відповідальність, яка може наставати за порушення норм як земельного, так і адміністративного законодавства, відіграє особливу роль в охороні земельних ресурсів.

Держави, які ми обрали для порівняння (Білорусь, Молдова, Росія), досить схожі на Україну, вони були учасниками одного союзу. Після розпаду Радянського Союзу всі держави отримали однакові можливості, і кожна обрала свій шлях розвитку, який, не зважаючи на спільну історію, все ж таки має відмінності. Спільне для цих держав та України те, що земельне право є самостійною галуззю права; існує відокремлення адміністративної відповідальності від кримінальної, а адміністративних правопорушень – від злочинів; наявність окремого кодифікованого акта, який визначає підстави притягнення до адміністративної відповідальності. Проте не зважаючи на всі спільні моменти, є й певні відмінності, особливо вони помітні при характеристиці складових адміністративного правопорушення.

У юридичній літературі науковці по-різному розкривають поняття юридичної відповідальності: як реакцію держави (В.К. Ковпаков, Ю.С. Шемшученко)²; як обов'язок винної особи (С.С. Алексєєв, С.Н. Братусь, В.В. Лазарєв)³; як правовідносини (В.В. Копейчиков, Д.М. Лук'янець)⁴, і всі вони по-своєму праві. Враховуючи основні ідеї всіх цих підходів до визначення юридичної відповідальності, вважаємо, що адміністративна відповідальність – це особливі правовідносини держави (в особі уповноважених нею представників – державних органів, їх посадових осіб) та правопорушника; в межах цих правовідносин держава реалізовує свій обов'язок забезпечити правопорядок в країні та має право застосувати до винної особи заходи примусу; винна особа (правопорушник) також має свої права та обов'язки, а саме: обов'язок відшкодувати завдані збитки та зазнати обмежень, що визначені законом, і право вимагати дотримання своїх прав та інтересів при цьому⁵.

Фактичною підставою притягнення до відповідальності прийнято вважати вчинення правопорушення, за яке законом передбачено адміністративну відповідальність. Визначення адміністративного правопорушення та їх перелік містяться в кодексі про адміністративні правопорушення кожної з держав. Слід зауважити, що законодавчий акт, який визначає підстави притягнення до адміністративної відповідальності в Молдові називається Кодекс про правопорушення, а в інших державах – Кодекс про адміністративні правопорушення, тому для зручності ми будемо використовувати єдине скорочення для позначення законодавчого акта (далі – КпАП).

Визначення адміністративного правопорушення, що містяться в КпАП кожної держави, дещо різняться, оскільки кожна із них вклала своє бачення щодо даного суспільного явища, виокремлюючи якісь важливі окремі його ознаки. Спільне лише те, що адміністративним правопорушенням є протиправне винне діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого встановлена адміністративна відповідальність. Крім цього, КпАП Росії, розкриваючи в ст. 2.1 поняття адміністративного правопорушення, робить акцент на суб'єкті його вчинення, вказуючи, що ним може бути фізична чи юридична особа⁶. А КпАП Молдови (ст. 10) підкреслює, що протиправне діяння, що є адміністративним правопорушенням, має меншу соціальну безпеку, ніж злочин. Крім того, в даній статті в загальних рисах окреслений об'єкт посягання – цінності, що охороняються законом⁷. КпАП України об'єкт посягання розкриває більш широко, вказавши, що ним є громадський порядок, власність, права та свободи громадян та встановлений порядок управління (ст. 9)⁸.

Пропорушення у сфері використання земельних ресурсів як фактична підстава для притягнення до адміністративної відповідальності має юридичну складову – поєднання суб'єктивних та об'єктивних ознак, наявність яких є обов'язковою для визначення діяння, вчиненого особою, протиправним. Такими суб'єктивними ознаками є суб'єкт та суб'єктивна сторона, а об'єктивними відповідно – об'єкт та об'єктивна сторона.

Об'єктом адміністративного правопорушення виступає те, на що посягають діяння особи, при цьому можуть розрізняти родовий та безпосередній об'єкти. У сфері використання земельних ресурсів можна виділити загальний об'єкт посягання – суспільні відносини у сфері використання земельних ресурсів (є родовим об'єктом) та конкретний – земельна ділянка, право власності на неї, ґрунт тощо (є безпосереднім об'єктом). Залежно від безпосереднього об'єкта посягання всі протиправні діяння, які так чи інакше стосуються земельних ресурсів, можна поділити на дві групи: правопорушення (деякі науковці їх виводять в окрему групу та називають земельними), основним об'єктом посягання яких є земля та загальний перелік яких міститься в окремому законодавчому акті, що регулює земельні відносини та встановлює основи землекористування (наприклад, ЗК України, ЗК Росії) та інші, дотичні до сфери земельних відносин, правопорушення, при вчиненні яких земля є факультативним об'єктом. Ми об'єднуємо ці дві групи єдиним поняттям правопорушення у сфері використання земель.

Кожна країна, законодавство якої аналізується в даній статті, містить власний перелік правопорушень у сфері використання земельних ресурсів, за вчинення яких передбачена адміністративна відповідальність. Так, КпАП Білорусі передбачає відповідальність за такі діяння, як: порушення порядку використання землі і вимог щодо її охорони (ст. 15.10), псування земель (ст. 15.11), самовільне відхилення від схем чи проектів землеустрою (ст. 15.12), знищення чи пошкодження межових знаків (ст. 15.13), самовільне здійснення пошукових робіт (ст. 15.14), невиконання вимог експлуатації меліоративних систем і гідротехнічних будівель (ст. 15.15), порушення встановленого строку виконання топографо-геодезичних і картографічних робіт (ст. 15.16), порушення правил використання ділянок земель лісового фонду (ст. 15.24), незаконний збір і (чи) знищення лісової підстилки, живого надґрунтового покриву, зняття (знищення) родючого шару ґрунту (ст. 15.28), самовільне захоплення земельної ділянки (ст. 23.41), порушення строків повернення тимчасово зайнятих земель (ст. 23.42), порушення порядку надання та вилучення земельних ділянок (ст. 23.80)⁹.

У Молдові правопорушеннями в сфері земельних відносин можна вважати наступні діяння: приховування інформації про наявний земельний фонд (ст. 92), діяння, які призвели до деградації земель, фальсифікація інформації про стан і використання земельних ділянок (ст. 115), несанкціоноване відхилення від проектів організації території чи використання земельної ділянки (ст. 116), невиконання обов'язків приведення земельних ділянок до стану, який дозволяє використовувати їх за призначенням, в тому числі боротьби з бур'янами і попередження їх розповсюдження (ст. 117), не оброблення земельних ділянок, неприйняття обов'язкових заходів щодо їх меліорації, захисту ґрунту від ерозії, викликаної впливом вітру та води, щодо попередження інших процесів, які погіршують стан ґрунту (ст. 118), несанкціоноване зняття і руйнування шару опалого листя, живого покриву і верхнього шару ґрунту (ст. 120), забруднення навколишнього середовища із завданням шкоди (ст. 149), порушення правил боротьби з карантинними шкідниками, збудниками захворювання рослин і рослинних продуктів та бур'янами (ст. 189) тощо¹⁰.

Відповідно до КпАП Росії до адміністративної відповідальності особа буде притягнута в разі: самовільного захоплення земельної ділянки (ст. 7.1), самовільного захоплення лісових ділянок (ст. 7.9), самовільної уступки права користування землею (ст. 7.10), незаконної зміни правового режиму земельних ділянок, віднесених до земель історико-культурного значення (ст. 7.16), використання земельної ділянки на праві постійного (безстрокового) користування юридичною особою, яка не виконала у встановлений федеральним законом строк обов'язків щодо переоформлення такого права на право оренди земельної ділянки чи придбання такої земельної ділянки у власність (ст. 7.34), порушення правил поводження з пестицидами і агрохімікатами (ст. 8.3), приховування чи перекручування екологічної інформації (ст. 8.5), псування ґрунту (ст. 8.6), невиконання обов'язків щодо рекультивации земель, обов'язкових заходів щодо покращення земель і охорони ґрунту (ст. 8.7), використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, невиконання обов'язків щодо приведення земель у стан, придатний для використання їх за цільовим призначенням (ст. 8.8), порушення режиму використання земельних ділянок і лісів у водоохоронних зонах (ст. 8.12), порушення порядку надання земельних ділянок (ст. 19.9)¹¹.

Водночас КпАП України містить адміністративну відповідальність за псування і забруднення сільськогосподарських та інших земель (ст. 52), порушення правил використання земель (ст. 53), самовільне зайняття земельної ділянки (ст. 53-1), перекручення або приховування даних державного земельного кадастру (ст. 53-2), зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок без спеціального дозволу (ст. 53-3), незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель (ст. 53-4), порушення строку погодження (відмови у погодженні) документації із землеустрою (ст. 53-5), порушення законодавства про Державний земельний кадастр (ст. 53-6), порушення строків повернення тимчасово зайнятих земель або не приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням (ст. 54), порушення правил землеустрою (ст. 55), знищення межових знаків (ст. 56) та інші¹².

Об'єктивна сторона правопорушення – це характеристика зовнішнього прояву поведінки особи, яка включає форму діяння, умови його вчинення, ступінь шкідливих наслідків та причинно-наслідковий зв'язок.

Адміністративне правопорушення може бути вчинене в пасивній та активній формі і проявлятися в бездіяльності чи діяльності, про що чітко визначено у відповідних статтях КпАП окреслених нами країн. Приклад пасивної форми діяння закріплено в ст. 118 КпАП Молдови, яка передбачає відповідальність у разі, якщо особа не обробляє земельні ділянки, не вживає обов'язкових заходів щодо їх меліорації, захисту ґрунту від ерозії, викликаної впливом вітру та води, попередження інших процесів, що погіршують стан ґрунту¹³ або в ст. 23.42 КпАП Білорусі – передбачає відповідальність за порушення строків повернення тимчасово зайнятих земель¹⁴.

Умови вчинення протиправного діяння (місце його вчинення, час, спосіб) будуть визначатися обов'язковими при кваліфікації правопорушення лише тоді, коли вони є характерною складовою конкретного складу правопорушення. Наприклад, ч. 3 ст. 115 КпАП Молдови передбачає відповідальність за спалення рослинних відходів будь-якого походження у відкритому полі (відкрите поле є ключовим моментом для притягнення до відповідальності за цією статтею)¹⁵, ст. 53-3 КпАП України визначає, що зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок без спеціального дозволу є підставою для притягнення особи до відповідальності¹⁶.

Що стосується визначення ступеня суспільної небезпеки чи шкідливості адміністративного правопорушення для України є дискусійним, оскільки в КпАП така його ознака прямо не визначена, на відміну від КпАП Молдови, де в самому визначенні адміністративного правопорушення зазначено, що воно є менш соціально шкідливим, ніж злочин (ст. 10)¹⁷.

Через таке «упущення» в КпАП України деякі науковці стверджують, що адміністративне правопорушення позбавлене ознаки суспільної небезпеки¹⁸. Це твердження заперечують інші вчені, обґрунтовуючи свою позицію тим, що адміністративне правопорушення, як і будь-яке інше, завдає шкоди суспільним відносинам, а відтак є суспільно небезпечним¹⁹. Ми підтримуємо саме цю позицію, підтвердження її правильності знаходимо в змісті ст. ст. 9, 10 та 11 КпАП України, в яких вказано, що адміністративне правопорушення є посяганням та може призвести до настання шкідливих наслідків, а також у ч. 2 ст. 11 КК України, яка розкриває поняття суспільної небезпеки через заподіяння чи можливість заподіяння шкоди суспільству, державі, юридичній чи фізичній особі²⁰.

Дискусійним для нашої держави залишається й питання визначення суб'єкта правопорушення у сфері використання земельних ресурсів. ЗК України вказує, що за порушення норм земельного законодавства фізичні та юридичні особи можуть бути притягнуті до цивільної, адміністративної та кримінальної відповідальності²¹. КпАП України взагалі не розкриває поняття суб'єкта адміністративного правопорушення, а застосовує узагальнене поняття «особа», проте проаналізувавши зміст його норм (зокрема ст. 12 та ст. 20, які пояснюють з якого віку настає адміністративна відповідальність та що таке осудність) стає зрозумілим, що йдеться лише про фізичну особу²². Тобто, згідно з чинним законодавством у нашій державі відповідальність за протиправні діяння у сфері використання земельних ресурсів може нести лише фізична особа, що, м'яко кажучи, не відповідає реаліям розвитку земельних відносин. На відміну від України, адміністративна відповідальність юридичних осіб прямо передбачена в законодавстві Молдови (ст. 17 КпАП), Білорусі (ст. 3.5 КпАП) та Росії (ст. ст. 2.1 та 2.10 КпАП)²³.

Суб'єкт адміністративного правопорушення має низку ознак, які і визначають його можливість нести відповідальність. Такі ознаки поділяються на дві групи: загальні – є обов'язковими для всіх видів правопорушення (вік та осудність особи) та спеціальні – додаткові, обов'язкові лише для певного виду правопорушення (зв'язок суб'єкта правопорушення з об'єктом посягання, його службове становище)²⁴. Слід зазначити, що до адміністративної відповідальності у обраних нами державах (крім Молдови), за загальним правилом, може бути притягнена осудна особа, що на момент вчинення правопорушення досягла 16 років (в Молдові – з 18 років)²⁵. При цьому роз'яснення, що таке осудність, міститься лише в КпАП Молдови (ст. 17-1), у той час як кодекси інших держав обмежилися лише визначенням неосудності.

Існування чи відсутність зв'язку суб'єкта правопорушення з конкретною земельною ділянкою є обов'язковою ознакою суб'єкта у багатьох випадках, проте не всіх. Необхідним він є при не обробленні земельних ділянок (ст. 118 КпАП Молдови), не використанні земельної ділянки протягом строку, встановленого законодавством (ст. 15.10 КпАП Білорусі), невиконання або невчасне виконання обов'язків щодо приведення земель до стану, придатного для використання їх за цільовим призначенням (ч. 4 ст. 8.8 КпАПРФ), такі ж діяння передбачені і ст. 54 КпАП України. При самовільному захопленні земельної ділянки (ст. 53-1 КпАП України, ст. 7.1 КпАП РФ, ст. 23.41 КпАП Білорусі), навпаки, обов'язковою ознакою є відсутність такого зв'язку.

Службове становище суб'єкта є обов'язковою ознакою при вчиненні тих правопорушень, які трапляються у зв'язку з реалізацією суб'єктом правопорушення своїх владно-розпорядчих (посадових) повноважень. До таких правопорушень можна віднести приховування інформації про наявний земельний фонд (ст. 92 КпАП Молдови), порушення порядку надання чи вилучення земельних ділянок (ст. 23.80 КпАП Білорусі) тощо.

Слід зазначити, що КпАП РФ поряд з фізичними та юридичними особами окремо визначає особливості адміністративної відповідальності власників чи інших володільців земельних ділянок чи інших об'єктів нерухомості (ст. 2.6.2 КпАП РФ), а КпАП Білорусі – індивідуальних підприємців (ст. 4.8).

Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення характеризується формою вини, мотивом та цілями діяння суб'єкта правопорушення.

Особливістю правопорушень у сфері використання земельних ресурсів є те, що вони в більшості своїй здійснюються умисно і лише деякі можуть бути вчинені з необережності (наприклад, забруднення земель, порушення правил землекористування, знищення межових знаків).

Мета вчинення адміністративного правопорушення в сфері використання земельних ресурсів, як правило, є факультативною (додатковою) ознакою суб'єктивної сторони. Але для деяких правопорушень вона є кваліфікуючою, йдеться про правопорушення, які полягають у порушенні строку погодження документації (ст. 53-5 КпАП України), порушенні строків внесення даних до Державного земельного кадастру (ст. 53-6 КпАП України)²⁶ тощо.

Отже, можемо зробити такі висновки і пропозиції. Хоч на перший погляд законодавство обраних нами для порівняння країн схоже із законодавством України, проте при більш детальному ознайомленні стають помітними відмінності між ними. Особливо помітна різниця в датах прийняття кодексів – КпАП Білорусі, Молдови та РФ прийняті в 2003, 2008 та 2001 р. відповідно, а в Україні до цього часу діє КпАП, прийнятий ще в 1984 р., в який хоч і було внесено безліч поправок та змін, але він не відповідає сьгоднішнім потребам.

Тому, враховуючи результати проведеного нами порівняння та опираючись на досвід сусідніх держав, вважаємо за доцільне вдосконалити законодавство про адміністративні правопорушення у сфері використання земельних ресурсів, шляхом внесення змін до КупАП, а саме: визначити на законодавчому рівні, що адміністративне правопорушення є суспільно небезпечним діянням, закріпити поряд із поняттям неосудності поняття осудності, визначивши його ознаки і, найголовніше, проголосити, що суб'єктом адміністративного

правопорушення у сфері використання земельних ресурсів може бути юридична особа. Необхідність цього зумовлена реаліями сьогодення, оскільки юридичні особи є повноправними учасниками земельних відносин, володіють та користуються земельними ресурсами, здійснюють діяльність, яка може завдавати шкоди земельним ресурсам чи навколишньому середовищу загалом. До того ж саме юридична особа найчастіше є вигодоутримувачем, тобто, на користь і для вигоди юридичної особи здійснюються певні правопорушення її посадовими особами. Крім того, як правило, штрафні санкції, які можуть застосовуватися до фізичних та юридичних осіб, відрізняються своїми розмірами (розміри штрафів для юридичних осіб завжди більші), що дасть змогу державі хоч якось компенсувати збитки, завдані земельним ресурсам у результаті нераціонального їх використання. Сусідні держави це збагнули давно і прореагували відповідним чином – закріпили відповідальність за юридичними особами. Україні слід перейняти цей досвід.

¹ Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

² *Колтаков В.К.* Адміністративне право: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 1999. 736 с.; *Шемшученко Ю.С.* Государственное управление охраной окружающей среды в СССР. Проблемы теории и практики: дисс. ... д-ра юрид. наук: 12.00.06. Киев, 1987. 432 с.

³ *Алексеев С.С.* Проблемы теории права. Свердловск, 1972. Т. 1. 371 с.; *Общая теория государства и права: учебник / под ред. В.В. Лазарева.* Москва: Юрист, 1996. 240 с.; *Братусь С.Н.* Юридическая ответственность и законность (очерки теории). Москва, 1976. 178 с.

⁴ Загальна теорія держави і права: навч. посіб. / за ред. В.В. Копейчикова Київ: Юрінком Інтер, 1997. 255 с.; *Лук'янець Д.М.* Підстави адміністративної відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ, 2000.

⁵ *Muliar G., Shust G.* Legal responsibility for a unlawful acts with land resources objectives: under the Ukraine's legislation // *Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools.* Canada. 2018. Volume 26, number 2. 370 p. (187–191 стор.).

⁶ Кодекс Російської Федерації про адміністративні правопорушення: Закон від 30.12.2001 р. № 195-ФЗ. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=1404#A000000013

⁷ Кодекс Республіки Молдова про правопорушення: Закон від 24.10.2008 р. № 218-XVI. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=25958

⁸ Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Дод. до № 51. Ст. 1122.

⁹ Кодекс Республіки Білорусь про адміністративні правопорушення: Закон від 21.04.2003 р. № 193-3. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=14895#A000000010

¹⁰ Кодекс Республіки Молдова про правопорушення: Закон від 24.10.2008 р. № 218-XVI. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=25958

¹¹ Кодекс Російської Федерації про адміністративні правопорушення: Закон від 30.12.2001 р. № № 195-ФЗ. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=1404#A000000013

¹² Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Дод. до № 51. Ст. 1122.

¹³ Кодекс Республіки Молдова про правопорушення: Закон від 24.10.2008 р. № № 218-XVI. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=25958

¹⁴ Кодекс Республіки Білорусь про адміністративні правопорушення: Закон від 21.04.2003 р. № 193-3. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=14895#A000000010

¹⁵ Кодекс Республіки Молдова про правопорушення: Закон від 24.10.2008 р. № № 218-XVI. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=25958

¹⁶ Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Дод. до № 51. Ст. 1122.

¹⁷ Кодекс Республіки Молдова про правопорушення: Закон від 24.10.2008 р. № 218-XVI. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=25958

¹⁸ *Ахмедов А.И.* Административные взыскания, применяемые ОВД: учеб. пособ. Ташкент: ТВШ МВД СССР, 1988. 68 с.

¹⁹ *Мірошніченко О.С.* Адміністративно-правові засоби охорони земельних відносин в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2005. 203 с.

²⁰ Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Дод. до № 51. Ст. 1122; Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.

²¹ Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 3. Ст. 27.

²² Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Дод. до № 51. Ст. 1122.

²³ Кодекс Республіки Молдова про правопорушення: Закон від 24.10.2008 р. № № 218-XVI. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=25958; Кодекс Республіки Білорусь про адміністративні правопорушення: Закон від 21.04.2003 р. № 193-3. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=14895#A000000010; Кодекс Російської Федерації про адміністративні правопорушення: Закон від 30.12.2001 р. № № 195-ФЗ. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=1404#A000000013

²⁴ *Остапенко О.І., Кисіль З.Р., Ковалів М.В., Кисіль Р.В.В.* Адміністративне право: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. 536 с.

²⁵ Кодекс Російської Федерації про адміністративні правопорушення: Закон від 30.12.2001 р. № 195-ФЗ. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=1404#A000000013; Кодекс Республіки Молдова про правопорушення: Закон від 24.10.2008 р.

№ 218-XVI. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=25958 ; Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Дод. до № 51. Ст. 1122; Кодекс Республіки Білорусь про адміністративні правопорушення: Закон від 21.04.2003 р. № 193-3. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=14895#A000000010

²⁶ Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Дод. до № 51. Ст. 1122.

Резюме

Муляр Г.В., Ховпун О.С., Шуст Г.П. Правопорушення у сфері використання земельних ресурсів як підстава притягнення до адміністративної відповідальності: порівняння законодавства України та сусідніх держав.

У статті на основі аналізу законодавства України та сусідніх держав розкриваються особливості складових правопорушення у сфері використання земельних ресурсів як фактичної підстави притягнення до адміністративної відповідальності.

Ключові слова: юридична відповідальність, правопорушення, використання земельних ресурсів, об'єкт правопорушення, об'єктивна сторона правопорушення, суб'єкт правопорушення, суб'єктивна сторона правопорушення, адміністративна відповідальність.

Резюме

Муляр Г.В., Ховпун А.С., Шуст А.П. Правонарушение в сфере использования земельных ресурсов как основание привлечения к административной ответственности: сравнение законодательства Украины и соседних стран.

В статье на основе анализа законодательства Украины и соседних стран раскрываются особенности составных правонарушений в сфере использования земельных ресурсов как фактического основания привлечения к административной ответственности

Ключевые слова: юридическая ответственность, правонарушение, использование земельных ресурсов, объект правонарушения, объективная сторона правонарушения, субъект правонарушения, субъективная сторона правонарушения, административная ответственность.

Summary

Muliar G., Khovpun O., Shust G. Offenses in the sphere of land resources utilization as grounds for administrative liability: comparison of legislation of Ukraine and neighboring states.

In the article on the basis of the analysis of the legislation of Ukraine and the neighboring states reveals the features of the constituent offenses in the sphere of land resources use as the actual grounds for bringing to administrative responsibility.

Key words: legal liability, offense, use of land resources, object of the offense, the objective side of the offense, the subject of the offense, the subjective part of the offense, administrative liability.

УДК 341.01

O.M. POLIVANOVA, Y.P. MOHYLNA

Olena Polivanova, PhD (Law), Associate Professor of the International and Comparative Law Department of the Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine

ORCID: 0000-0002-5670-8900

Yuliya Mohylna, 6th year student of the Law and International Relations Faculty of the Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine

PROCEDURAL SAFEGUARDS ENSHRINED IN ARTICLE 9 OF THE INTERNATIONAL COVENANT ON CIVIL AND POLITICAL RIGHTS APPLICABLE TO THOSE IN PREVENTIVE DETENTION

A situation where a person is held without trial refers to preventive (pre-trial) detention¹ based on the danger to state or public security posed by a particular person². However, identical standards should be used to measure the treatment of detainees either in preventive detention or within the regular criminal justice system³. Even the methods employed to combat terrorism, including the detention of terrorist suspects, should be commensurate with established international legal norms⁴ as “no matter how wrongly, dangerously, or even criminally a person may act, every human being is legally and morally entitled to protection on the basis of internationally recognized human rights and fundamental freedoms”⁵.

In *Union of India v. Paul Nanickan and Anr*, the Supreme Court of India stated: “The object of preventive detention is not to punish a man for having done something but to intercept him, before he does it, and to prevent